

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17CoCsp/20/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8820201917
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 09. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2021:8820201917.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Moniky Juskovéj a JUDr. Marianny Hirkovej v spore žalobcu: D. T., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom U. XXX, XXX XX U., právne zastúpenému: JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom Sovietskych hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31 954 448, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpenému: JUDr. Katarínou Hegedúšovou, advokátkou, so sídlom Majerníkova 3/A, 841 05 Bratislava - mestská časť Dúbravka, IČO: 42 185 190, o vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 1.913,35 eur s príslušenstvom a o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 5Csp/94/2020-49 zo dňa 14.12.2020, takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok.

Žalobcovi p r i z n á v a nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu voči žalovanému s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozhodnutia.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol:

I. Žalovaný je povinný vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 1913,35 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5% ročne zo sumy 1913,35 eur od 19.9.2020 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Súd určuje, že zmluvná podmienka v zmluve o úvere č. XXXXXXXX zo dňa XX.X.XXXX uvedená vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru - bod 13.- o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

III. Žalobcovi priznáva proti žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením.

2. Súd prvej inštancie zistil, že žalobca sa žalobou podanou na tunajšom súde dňa 29.7.2020 domáhal rozhodnutia, ktorým by súd zaviazal žalovaného zaplatiť mu sumu bezdôvodného obohatenia vo výške 1913,35 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 1913,35 eur, od druhého dňa po dni doručenia žaloby žalovanému, do zaplatenia sumy 1 913,35 eur, to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Ďalej sa domáhal určenia, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere č. XXXXXXXX, zo dňa XX.X.XXXX, uvedená vo Všeobecných podmienkach poskytnutia úveru - bod 13) o tej časti poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny, zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, je neprijateľnou zmluvou podmienkou. Zároveň sa domáhal náhrady trov konania. Podanie žaloby odôvodnil tým, že so žalovaným žalobca

uzatvoril spotrebiteľskú zmluvu. Ide o Zmluvu o úvere č. XXXXXXXX, zo dňa XX.X.XXXX (ďalej len zmluva). Predmetom zmluvy bol úver vo výške 24 000,- Sk (796,65 eura) s príslušným poplatkom 20 520,- Sk (681,14 eura). Celkovú sumu 44 520,- Sk (1 474,79 eura) mal zaplatiť v 12 mesačných splátkach po 3 710,- Sk (123,15 eur). Doposiaľ na predmetný úver zaplatil 3 163,36 eur. Poplatok vo výške 681,14 eur je z 2/3 tvorený nákladmi na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou (čl. 13 Všeobecných podmienok poskytnutia úveru). Žalovaný neposkytol reálne plnenie za takýto poplatok.

Vec posúdil podľa § 497 Obchodného zákonníka, § 52 ods. 1 OZ, § 53 ods. 1, 2, 5 OZ, § 54 ods. 1, 2 OZ a § 39 OZ, § 517 ods. 1, 2 OZ a § 451 OZ s § 10c a 3 ods. 1, 2 nar. č. 87/1995 Z.z. Aplikoval § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 2, 3, 4 tohto zákona.

Prvoinštančný súd posúdil uvedenú zmluvu ako spotrebiteľskú, pretože zmluvné strany majú charakter dodávateľa a spotrebiteľa. Prvoinštančný súd považoval uvedenú námietku žalovaného, že úverovú zmluvu žalobca uzatvoril pre účely výkonu povolania za nedôvodnú. Dôkazné bremeno na preukázanie uvedeného účelu poskytnutia úveru je na strane žalovaného ako dodávateľa. Žalovaný túto dôkaznú povinnosť na preukázanie svojich tvrdení nesplnil, a preto súd s poukazom na formulárovú úverovú zmluvu a dôkaznú núdzu žalovaného zmluvu o úvere považoval ako spotrebiteľskú, na posúdenie ktorej je potrebné aplikovať špeciálny právny predpis vo vzťahu k Obchodnému zákonníku, a to Občiansky zákonník.

Súd prvej inštalácie dospel k záveru, že uzatvorená úverová zmluva je zmluvou o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch. Skúmal jednotlivé obsahové náležitosti zmluvy a zistil, že v zmluve absentujú obligatórne náležitosti podľa §4 ods. 2 písm. d), g), h), i), j) a písm. k) zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase podpisu zmluvy.

Preto považoval úver za bezúročný a bez poplatkov.

V zmluve absentuje výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov iných poplatkov, ďalej údaj o konečnej splatnosti úveru, údaj o RPMN, o úrokovej sadzbe a údaj o priemernej hodnote RPMN.

Žalobca v prospech žalovaného uhradil sumu 2.710 eur. Výška poskytnutého úveru predstavovala 796,65 eur. Keďže úver je bezúročný a bez poplatkov, žalobcovi patrí nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 1.913,35 eur s úrokom z omeškania odo dňa nasledujúceho po doručení žaloby žalovanému vo výške podľa § 3 nar. vlády č. 87/1995 Z.z.

Prvoinštančný súd nárok žalobcu nepovažoval za premlčaný s poukazom na § 107 ods. 1 OZ. Nárok bol uplatnený včas. Uvedená námietka žalovaného bola bezdôvodná.

Preto súdu čo do uplatneného bezdôvodného obohatenia žalobe vyhovel.

Následne skúmal neprijateľnosť označenej zmluvnej podmienky podľa § 298 ods. 1, 2 CSP, podľa ktorej zodpovedajú 2/3 poplatku náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou.

Tu vychádzal z formulárovej podoby spotrebiteľskej zmluvy, kde žalobca nemal možnosť obsah zmluvy ani Všeobecných podmienok poskytnutia úveru ovplyvniť. Zo zmluvy nevyplýva, za čo má žalobca poplatok platiť. Prvoinštančný súd mal vedomosť z iných obchodných vecí, že výška poplatku sa mení v závislosti od výšky úveru. Poplatok predstavuje vo svojej podstate úrok. Z poplatku 454,09 eura (2/3 zo sumy 681,14 eur) predstavuje 57 % istiny poskytnutého úveru. Celý poplatok predstavuje 85,50 % istiny úveru, čo viac ako 6 - násobne prevyšuje priemernú úrokovú sadzbu obdobných úverov (14,06 %). Žalovaný v zmluve neuviedol, aké služby za poplatok dodával žalobcovi, vo svojej podstate je neurčitý a vyvoláva v neprospech spotrebiteľa hrubú nerovnováhu. Preto vyhlásil uvedenú zmluvnú podmienku za neprijateľnú.

O trovách konania rozhodol v súlade s ust. § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a 2 CSP. Žalobca bol v konaní plne úspešný.

3. Proti tomuto rozsudku a to proti výrokom I. a II. podal včas odvolanie žalovaný. Namietal nesprávne skutkové zistenia a nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštalácie. Žalovaný uviedol, že spornú zmluvu o úvere nemožno považovať za zmluvu o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch, a preto nie je na mieste vzťahovať na ňu výlučne ustanovenia Občianskeho zákonníka. Dňa 11.09.2008 uzavrel so žalobcom zmluvu o úvere č. XXXXXXXX na základe ktorej bol žalobcovi poskytnutý úver na výkon povolania. Žalobca v zmluve o úvere uviedol a aj osobitne podpísal vyhlásenie, že poskytované peňažné prostriedky budú využité na tento účel. Čo sa týka poplatkov za poskytnutie úveru, ten nie je podľa žalovaného neprimerane vysoký vzhľadom na skutočnosť, že žalovaný je nebankovým subjektom, ktorého riziko podnikania ako aj podnikateľské náklady sú rozdielne - vyššie oproti bankám.

Žalovaný uviedol, že zo zmluvy o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon. Žalobca plnil na základe platne uzavretej zmluvy o úvere, ktorá nebola nikdy právoplatne vyhlásená za neplatnú, rovnako tak právny dôvod na plnenie z tejto zmluvy o úvere nikdy neodpadol a majetkový prospech získal žalovaný z poctivých zdrojov. Navrhol, aby odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie.

4. Žalobca sa k odvolaniu písomne nevyjadril.

5. Krajský súd v Prešove ako odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní v zmysle § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v súlade s § 379 a § 380 CSP, bez nariadenia pojednávania, pričom dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nebolo dôvodné.

6. Je potrebné konštatovať, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie súdu prvej inštancie.

Žalovaný namietal nedostatočne zistený skutkový obsah. Súdne rozhodnutie trpí skutkovými vadami, ako bol nesprávne vytvorený jeho skutkový základ. Súd sa uvedeného pochybenia dopustí, ak chybne vyhodnotí návrhy na vykonanie dôkazov, nesprávne vyhodnotí vykonané dôkazy, alebo je predpoklad dotvorenia skutkového stavu ďalšími prípustnými prostriedkami procesnej obrany či útoku.

Odvolacia námietka nesprávneho posúdenia veci, čo predstavuje právnu vadu rozhodnutia, predstavuje stav, keď na zistený skutkový stav súd neaplikoval príslušnú právnu normu, alebo aplikoval nesprávnu právnu normu, alebo obsah správnej právnej normy nesprávne interpretoval alebo správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu nesprávne aplikoval.

Odvolací súd samostatne skúmal uvedené odvolacie dôvody a dospel k záveru, že nebolo zistené žiadne namietané tvrdenie žalovaného.

7. Odvolací súd uvádza, že z obsahu spisu vyplýva, že medzi žalobcom a žalovaným bola dňa 11.09.2008 uzatvorená zmluva o úvere č. XXXXXXX, na základe ktorej poskytol žalovaný žalobcovi úver vo výške 796,65 eur. V zmluve bolo dojednané, že veriteľ sa zaväzuje poskytnúť dlžníkovi úver v sume 796,65 eur a žalobca sa zaviazal túto sumu vrátiť zvýšenú o poplatok v sume 681,14 eur, t.j. celkovo zaplatiť čiastku 1477,79 eur, a to v 12 mesačných splátkach po 123,15 eur počnúc dňom 20.10.2008. V zmluve bolo vyznačené, že úver sa žalobcovi poskytuje na výkon povolania.

Žalovaný namietal, že napriek uvedenému vyznačeniu považoval prvoinštančný súd úver za spotrebiteľský.

S týmto názorom prvoinštančného súdu sa odvolací súd plne stotožňuje, v celom rozsahu na správne závery napadnutého rozsudku poukazuje.

Žalovaný tvrdí, že úver nemá spotrebiteľský charakter práve pre to, že žalobca vyznačil jeho využitie pre výkon povolania. Dôkazné bremeno zaťažuje žalovaného, aby preukázal, že vec sa má riadiť výlučne Obchodným zákonníkom, že nie je namieste interpretovať obsah tejto zmluvy v prospech spotrebiteľa. Tým, že žalovaný dôkazné bremeno neuniesol, v pochybnostiach o obsahu zmluvy prvoinštančný súd správne použil výklad pre spotrebiteľa.

Odvolací súd záver o spotrebiteľskom charaktere zmluvy nemal ničím spochybnený. Preto skutkové a právne závery prvoinštančného súdu považoval za správne a odvoláciu námietku žalovaného za nedôvodnú.

Správny bol následne aj prieskum náležitostí zmluvy prvoinštančným súdom a konštatovanie o jeho bezúročnosti a bezpoplatkovosti s následnou povinnosťou vrátiť žalobcovi bezdôvodné obohatenie získané na základe plnenia bez právneho dôvodu. Zmluva o úvere nemala zákonom predpísané náležitosti, ktorých absencia, bez ohľadu na vôľu žalobcu bola sankcionovaná bezúročnosťou a bezpoplatkovosťou úveru. Žalovaný prijal od žalobcu plnenie v rozsahu väčšom, než bola istina úveru, preto je prijaté plnenie bez právneho dôvodu povinný vrátiť. Na prijatie plnenia nebol pre absenciu zákonných náležitostí zmluvy nárok už v čase jej podpisu.

8. Pokiaľ ide o dojednanie poplatku za poskytnutie úveru, k tomuto odvolací súd uvádza, že neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa, ako slabšej zmluvnej strany, hrubú nerovnováhu. Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá

je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná. V predmetnom prípade dojednanie o poplatku bolo žalovaným v zmluve predformulované, žalobca nemohol znenie, obsah predmetnej podmienky ovplyvniť. Zmluvná podmienka upravujúca poplatok za poskytnutie úveru tak nebola so spotrebiteľom individuálne dojednaná (§ 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka), preto podlieha prieskumu v zmysle § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Aj vo vzťahu k určeniu neprijateľnosti zmluvnej podmienky odvolací súd konštatuje správne skutkové aj právne závery prvoinštančného súdu.

Ako uviedol prvoinštančný súd, dojednanie poplatku za úkony bližšie nešpecifikované je ustanovením vágnym a neúmerne vysokým. Celý poplatok predstavuje navýšenie istiny úveru o 85,50 % a sporné 2/3 a 57 % istiny, t.j. o 454,09 eura. Vzhľadom na to, že niet dôkazu o tom, že žalobca bol s touto podmienkou riadne oboznámený, poplatok nie je špecifikovaný, nie je uvedené, aké náklady mal žalovaný s vypracovaním a uzavretím zmluvy, aké mal náklady na administratívu.

Uvedené dojednanie spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi spotrebiteľom a dodávateľom v neprospech spotrebiteľa, preto podľa § 53 ods. 1 OZ správne prvoinštančný súd vyhlásil túto zmluvnú podmienku za neprijateľnú.

9. Odvolací súd za situácie, že správne je rozhodnutie súdu prvej inštancie, rozsudok potvrdil postupom podľa § 387 ods. 1, 2 CSP.

10. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol v plnom rozsahu úspešný žalobca, preto mu odvolací súd priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu voči neúspešnému žalovanému. O výške náhrady trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

11. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Podľa § 421 ods. 2 CSP, dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

Podľa § 423 CSP, dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Podľa § 427 ods. 1 CSP, dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 427 ods. 2 CSP, dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

Podľa § 428 CSP, v dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Podľa § 429 ods. 1 CSP, dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Podľa § 429 ods. 2 CSP, povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.